

Конференция

"БЕТ ДЕБОРА"

Пета европейска конференция на жени равини, изследователки и хора, съпричастни, участващи и интересувани се от живота на еврейските общности

МИГРАЦИЯ, ОБЩУВАНЕ И ДОМ

Еврейската традиция, промяна и въпросите на пола в глобален контекст

София, 25-28 юни, 2009
Таммуз 3-6, 5769

Разговарям с Тая Маринчешка почти "на крак" по повод Петата европейска конференция на жени равини, изследователки и хора, съпричастни и интересувани се от живота на еврейските общности - София, 25 - 28 юни 2009 г. Впечатленията са пресни, натрупаната умора също.

Трябва да имаш силно желание да се случи всичко това, за да си в центъра на организацията му, която, както се виждаше, не беше лесна? Кое те мотивира?

- Попаднах в средата на това движение през 2003 г. по време на Берлинската конференция и останах силно впечатлена. Видях, че това е една култура, различна от нашата, но която има същите цели - опитва се да възроди и обнови нещо от своята традиция. Това движение възниква в 1999 година.

Това движение ли е? Как институционализирано, защо се нарича "Бет Дебора"?

- Една от причините за съществуването на тази организация е, че тя е хоризонтална. Има идейно единство, но няма пирамидални структури и йерархия. Това движение е регистрирано в Германия под името "Бет Дебора". Бет Дебора е жената съдия. В Тората има такъв раздел. В период, когато Израел е разкъсан отвътре и отвън, Бет Дебора е личността, която подтиква към действия, дава съвети и действа, защото е била мъдра жена и пророчица. Периодът, свързан с нейното име, продължава 40 години. Това е един мирен период. Същевременно Бет Дебора се бори за това, което смята, че трябва да е. Това всъщност е активната позиция на жената в обществото. Като движение "Бет Дебора" възниква през 1999 година и се свързва с идеята за обнова, за която роля имат жените равини. Опира се на ролята на равина да обучава в юдаизма. Първата жена равин Берта Багенхайм е от Германия. Тя поставя проблема за необходимостта юдаизмът да бъде не нещо музейно, а нещо живо, което е свързано с делника и с насъщите потребности на конкретната личност във всекидневния живот. Смята, че жените също могат да бъдат фактор в традиционния юдаизъм, че те са онази брънка,

която може да бъде насочена към личността, която да обучава, да предава знания, да зарази и вдъхнови за това конкретната личност. Жените равини не се противопоставят на мъжете, не ги изключват или заместват, а допълват. На първата конференция се дава определение на това какво представлява жената равин. Втората е посветена на еврейското семейство. Първоначално в конференциите взимат участие не само жени равини, но и жени изследователки, занимаващи се с проблемите на общността, както и други хора, които проявяват интерес, в това число и мъже.

лизиращи като личности, да бъдат хармонични и да възпитат невероятни деца. Видях как се възпроизвежда една ценностна система в ежедневието и как тя хармонизира личността. Когато попаднах в Берлин на конференцията, там срещнах жени, които живеяха с идеята, че ритуалът балансира личността и по нов начин рационализира живота не само в еврейската общност, но и в обществото. Те не само го вербализираха и изследваха, но и го правеха. Най-силно ме впечатли атмосферата на доброжелателност и отзивчивост. Станахме приятели. Впечатли ме и една молит-

ция имаше и мюсюлманка. Имаше интеррелигиозен диалог. В Берлин има женски мюсюлмански религиозни организации и темата на една от дискусиите беше посветена на интеррелигиозния диалог. Основният проблем е неравенството, свързано със статуса на жената.

Идеята всичко това да се случи в България твоя ли е?

- Тя изникна доста спонтанно. В Будапеща бе поставен въпросът къде да се проведе следващата среща. До този момент проблемите се разглеждаха само от ашкеназкия ъгъл. Моя беше идеята да поставя на дневен ред и сефардско осветяване на проблемите. Сефардската култура е по-спонтан-

на, свързана е по-пряко с ежедневието. Тя е преди всичко устна традиция, докато ашкеназката е писмена, свързана е с езика и е порационализирана.

Тая Маринчешка бе навсякъде

Свободният дух на обсъжданията

на, свързана е по-пряко с ежедневието. Тя е преди всичко устна традиция, докато ашкеназката е писмена, свързана е с езика и е порационализирана.

С какви професии са хората, които участват?

- Различни. Жени равини - те работят с еврейската проблематика, жени, свързани с общностите, жени изследователки с най-различни професии - социолози, музиковеци, хора на изкуството, които се занимават с кино например, антрополози, историци, журналисти...

Всеки, който иска, ли може да вземе участие?

- Да, абсолютно!

Как се ражда темата за всяка следваща конференция?

- Спонтанно на предшестващата. Идеята за дома се роди при една разходка по Дунава до един остров, близко до Будапеща. Там е разположен градът Сент Андре - град на художниците и хората на изкуствата, а също и на народните занаяти. По пътя видяхме една занемарена изоставена къща и някой от нас каза: "Какво ще стане, ако "Бет Дебора" си има своя

Виена. Виена като място за следващата конференция в момента се дискутира.

След колко години ще бъде тя?

- Би могла да бъде след две.

Кой беше дискутираният проблем, който породил нови теми на тази конференция?

- Самата тема "Миграция, общуване, дом" е много академична. Имаше много ценни доклади, защото има хора, които живеят живот на мигранти. Една от присъстващите беше Талин Бъччеваноглу-арменка от Турция, която живее в Германия. Омъжена е за немец, но всъщност е много близка до еврейската общност, с която имат съвместни дейности. Наблюденията ѝ бяха не плод на сух анализ, а на житейски изживявания. Ставаше въпрос за смесените бракове. Другият интересен доклад на тази тема беше от Ирина Чонгарова - Арон. Тя е лингвист и в момента е член на международна организация за интеркултурни изследвания. Трите основни фокуса на темата - миграция, комуникация, общуване, си остават и не

са изчерпани. След конференцията ще има публикации и сега се обсъжда дали публикациите да бъдат популярни или академични. Идеята беше да се съберат изследователи, които да обменят идеи и едновременно с това проблемите да бъдат достатъчно популярно изложени. Аз съм близко до идеята да пушем едно списание - нещо порезюмирано, и друга публикация да си върви по етапния ред - нещо като сборник на всички презентации, дано да успеем.

Търси ли се някаква популяризация извън движението?

- Ако влезеш в тематичното предложение на нашата конференция, точно за това ставаше дума и един от основните доклади беше с основния проблем "ние и те" - ние и другите, т.е. беше поставен въпросът за диалога, за общуването, за излизането извън затвореност.

Това неозначава ли, че темата за мястото на жената минава на втори план?

- На нашата конференция беше поставен въпросът за постфеминисткият дискурс, това, което тече в самия феминизъм като изследователска методология. Уникалното във феминизма е методологията на познанието - как се подхожда към опознаването на социалното. Жените предлагат едни много по-меки форми. Те не са само обективни наблюдатели и не изследват истината сама за себе си. Те казват: "... всичко е индивидуално, всичко се пречупва през личността на наблюдателя". Това е гледната точка на наблюдателя, която не е последната инстанция на истината. Това за мен е ценното.

Кое е ценното за теб в личен план?

- На мен ми липсва комуникацията, истинската комуникация

Тя не е ли човешка?

- Да, тя е и човешка. От друга страна, ме интересуваше въпросът за смесването на културите. Аз самата принадлежа към две култури. Децата и внуците ми се идентифицират като евреи, но при тях културите също са смесени.

Какви бяха пречките при осъществяването на идеите?

- Предразсъдъците. Чувах се гласове: "... жени равини - това е противоречие само в себе си." Имаше и мнения, че хората, които се събират на тези конференции, имат болни личностни амбиции. Струва ми се, че последното нещо тук е личностната амбиция. Тези жени така или иначе са свързани с общността, защо да не обучават, какво им пречи? Гледането на децата, напротив, то помага, защото да бъдеш равин, това означава да знаеш, да имаш познания, при това не само теоретични, но и да познаваш живота, да познаваш човека, неговата психика.

Записа Светлана Авгала